

прибрати своє робоче місце; переносити спиці з дому до школи та в зворотному напрямі у коробочці чи футлярі, розмістивши їх горизонтально на дні сумки.

При роботі з гачком також дотримуються правил безпеки життєдіяльності. Загальні положення: до виконання ручних робіт допускаються учні, які пройшли медичний огляд, спеціальне навчання, первинний інструктаж. ці знання періодично перевіряються і закріплюються; проведення інструктажу та перевірка знань з питань безпеки життєдіяльності здійснюється в межах навчальної програми і оформляється відповідно в окремому журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності, який зберігається в майстерні; зберігання гачків в спеціальних коробках або футлярах.

Вимоги безпеки перед початком роботи: перед виконанням ручних робіт учні ретельно миють руки, щоб не забруднити нитки; одягають спецодяг (косинку, халат, фартух, тощо); уважно і чітко виконують вказівки вчителя і тільки ту роботу, яка передбачена; клубки з нитками розміщують в робочих коробках, праворуч – гачки.

перевіряють справність інструменту.

Вимоги безпеки під час роботи: під час плетіння гачком учні повинні сидіти прямо, не напружуватись і не сутулячись; спиратися спиною на спинку стільця; плетіння тримати на відстані 30-35 см від очей; з метою уникнення поранень під час плетіння гачком бути уважними, не розмахуйте ним, не сідайте близько один біля одного; не відводити гачок в бік однокласника; передавати гачок ручкою вперед, тримаючи його за робочу частину; працювати якісним інструментом (не іржавим, не тупим, не зігнутих).

Вимоги безпеки після закінчення роботи: заховати гачки у спеціальну коробку або футляр; нитки покласти у робочу коробку; після закінчення роботи прибрати своє робоче місце.

Таким чином, викладання трудового навчання вимагає від вчителя постійного контролю за дотриманням учнями правил безпечної роботи, виробничої санітарії й особистої гігієни, навчання їх тільки безпечним прийомом роботи, з ознайомлення з заходами попередження травматизму. Велике значення при цьому має постійний, систематичний контроль за виконанням учнями вимог, що ставляться до них. Вчитель має постійно пам'ятати, що ефективність окремих занять і виконання кожного розділу програми в цілому забезпечується правильно розробленими інструкціями з безпеки праці і навчання.

Список використаної літератури

1. Життєва компетентність особистості: Науково-методичний посібник / За ред. Л. Сохань, І. Єрмакова, Г. Несен. – К.: Богдана, 2003. – 520 с.
2. Родніна І.В. Компетентісно орієнтований підхід до навчання. – Харків.: Основа, 2006. – 94 с.
3. Титаренко В.П. Народні промисли України / В.П. Титаренко. – Полтава : Полтавський літератор, 2011. – 524 с.
4. Терещук А. Технологічні та методичні основи сучасного уроку трудового навчання. // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2008. – № 1. – С.10–13

РОЛЬ ПРАВИЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОЧОГО МІСЦЯ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УЧНІВ ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВУ

*Варданія О.О.
м. Полтава*

Анотація. У статті автором аналізуються специфіка організації робочих місць учнів на уроках образотворчого мистецтва. Визначається асортимент

матеріалів та приладдя з, з якими працюють учні, пропонується спосіб їх ергономічного розміщення.

Ключові слова: образотворче мистецтво, урок, навчальних процес, організація робочого місця.

Образотворча діяльність визначається науковцями як унікальна, оскільки сприяє вирішенню завдань не лише художнього розвитку. Відбувається і особистісний розвиток, громадське й духовне становлення учня.

У дослідженнях науковців (Л. Арчажнікова, Н. Ветлугіна, Т. Комарова, М. Лещенко, Л. Масол, Н. Миропольська, В. Кузін, О. Рудницька, та ін.) вивчається проблема розвитку особистості, зокрема і естетичного, у процесі вивчення різних видів мистецтва. Питанням розвитку художньої освіти, художньо-естетичному вихованню, еволюції форм і методів навчання образотворчого мистецтва, педагогічній спадщині українських мистецьких шкіл присвячено праці Л.Масол, І.Небесника, О.Рудницької, Р.Шмагала та ін.

Образотворче мистецтво як навчальний предмет в практиці шкільного життя має широкий вплив на розвиток особистості учнів [2, 3]. Основною запорукою виконання загальноосвітніх і виховних завдань є чітка організація навчально-виховного процесу. Не останнє місце в цьому процесі займає питання правильної організації робочого місця учнем під час уроків образотворчого мистецтва [1, 4]. Зупинимось детальніше на тих матеріалах та приладді, які школярі повинні мати на уроці.

На кожному уроці учні повинні мати певний набір предметів, який необхідний їм для роботи. Це окремі аркуші паперу, розмір яких може бути дорівнює стандарту А4, А5.

Важливо враховувати і якість паперу. Папір з гладкою, блискучою поверхнею мало підходить для малювання. Необхідна папір з великої зернистою поверхнею.

Найпоширеніший і обов'язковий інструмент учня це простий олівець. Можна використовувати м'який і твердий, один для штрихування, якщо це графічна робота, інший для начерків, щоб не залишалось жирних слідів при зафарбовуванні аквареллю або кольоровими олівцями.

У кожного учня має бути м'яка гумка і точило. Слід постійно контролювати використання дітьми гумок. Важливо звертати їх увагу на те, що від великої кількості виправлень псується не лише сам папір, а й малюнок, який виконується на ньому. Після довгого стирання олівцевих ліній порушується поверхня паперу, штрихи і фарби наносити стає все складніше, малюнок набуває недбалою вигляду.

Згідно навчальних програм з образотворчого мистецтва передбачається робота з акварельними фарбами. Важлива властивість акварельного живопису – прозорість фарб, крізь які просвічують тон і фактура основи, чистота кольору, м'якість найтоншого шару фарби. У практиці роботи шкіл можуть використовуватися і гуашеві фарби.

Для змішування фарб повинна бути палітра. Якщо немає справжньої палітри багаторазового використання, то це може бути або аркуш цупкого паперу, який погано вбирає воду.

Важливу роль при малюванні грають пензлі. Їх повинно бути не менше трьох. Це великі пензлі для нанесення основного тону предметів, зафарбовування великих предметів, заливки фону. Середні пензлики для уточнення середніх розмірів деталей, для передачі світлотіні і для малювання більш насиченим кольором. Тонкі пензлики необхідні для уточнення дрібних деталей, малювання ліній, орнаментів. Важливо навчити учнів ретельно доглядати за пензлями.

Пензлі можна використовувати ті ж, і щетинні в тому числі. Якщо гуаш початку засихати, її необхідно розмочити перед роботою. Краще зробити це за кілька днів до уроку. Можна додати в неї води і трохи канцелярського клею. Через кілька днів просто

розмішати.

Для роботи фарбами кожен учень повинен мати банку для води. Її обсяг може бути від 300 до 500 мл. Джерело чистої води краще мати прямо в класі, де проходить заняття. Якщо таких умов немає, то можна використовувати два відра – одне з чистою водою, інше для брудної води.

Робоче місце учня не повинно бути сильно зашарашене сторонніми предметами, тому краще використовувати органайзер. В одне відділення ставляться всі пензлі, в інше все олівці, в тому числі і кольорові. В дрібні відділення можна покласти гумки, точила, поставити клей, ганчірочку або губку. Фарби та баночки ставляться окремо.

Такий органайзер можна виготовити самостійно. Використання такого пристосування привносить інтерес в роботу учня. Школяр самостійно аналізує майбутню роботу і бере необхідної твердості олівець, при малюванні фарбами він може самостійно вибирати і використовувати потрібні пензлі, ганчірочку, не відволікаючи вчителя та інших учнів.

Таким чином, образотворча діяльність школярів несе в собі величезний корекційний заряд. Початок роботи здійснюється вже при організації робочих місць, коли учні вчаться правильно розміщувати необхідні матеріали, інструменти та приладдя в робочій зоні для зручного користування ними.

Список використаної літератури

1. Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2007. – 296 с.
2. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2006. – 200 с.
3. Масол Л. Методика навчання мистецтва в основній школі: Методичний посібник для вчителів / Людмила Масол. – К.: Шк. світ, 2012. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
4. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів / Л.М.Масол, О.В.Гайдамака, Е.В.Белкіна, О.В.Калініченко, І.В.Руденко. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – 256 с.

МІСЦЕ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Чорнусь С.М.
м. Полтава

Анотація. При формуванні особистісних якостей важливо враховувати різні аспекти педагогічного, психологічного впливу, а також корегувати організаційні чинники, що впливають на збереження здоров'я учнів та студентів. Адже, найвищою цінністю є здоров'я людини, а окремі особистісні якості, як зокрема, проектно-технологічна культура майбутніх викладачів професійної освіти, доповнює розвиток та спрямовує становлення особистості як професіоналу.

Ключові слова: здоров'язберігаючі технології, проектно-технологічна культура, проектно-технологічна діяльність, процес формування проектно-технологічної культури майбутніх викладачів професійної освіти.

Проектно-технологічна культура – це нове ставлення до навколишнього світу, засноване на перетворенні, поліпшенні і вдосконаленні умов життєдіяльності людини. Вона містить у собі проектно-технологічне мислення, техніко-технологічний світогляд,